

Прамысловасць і навакольнае асяроддзе

Уплыў прамысловасці на навакольнае асяроддзе ўключае:

- выкіды ў атмасферу і ваду, іх уплыў на размешчаную побач зямлю і глебу;
- утварэнне і захаванне адыходаў;
- выкарыстанне значнай колькасці вады;
- выкарыстанне велізарных тэрыторый пад індустрыяльныя забудовы.

Нафтаздабываючая прамысловасць

Нафта-і газаздабываючая прамысловасць характарызуецца магутным негатыўным уздзеяннем на ландшафты, глебу, атмасфернае паветра, водныя аб'екты і біяразнастайнасць. Уплыў на ландшафты ў раёнах нафтагазздабычы са знішчэннем горных парод пры вытворчасці земляных работ, выключэння вялікіх зямельных участкаў дзеля будаўніцтва промыслаў і аб'ектаў і ў высечцы вялікіх плошчаў лясоў. Глебавае пакрыва і крыніцы вады пакутуюць ад забруджвання нафтапрадуктамі пры розліве нафты як у месцах яе здабычы, так і пры транспарціроўцы. Забруджванне атмасферы адбываецца пры спальванні ў факелах, а таксама пры перерапрацоўцы прыроднага газу. Выкарыстанне абаротных сістэм водаснабжэння значна зніжае імавернасць траплення забруджвальнікаў у водныя аб'екты.

Металургія

Асноўная праблема **чорнай металургіі** – забруджванне атмасферы, бо металургічныя прадпрыемствы характарызуюцца вялікімі валавымі выкідамі забруджваючых рэчываў. У даменным, сталеліцейным, электраплавільным, трубапракатным і коксахімічным вытворчасцях асноўны аб'ём забруджвальнікаў прыпадае на вуглякіслы газ – да 70%, утвараюцца таксама аксіды азоту, серавадароду. У агламерацыйнай вытворчасці ў паветра выкідваюцца пыл, сярністы газ, аксіды свінца і марганца, саляная і серная кіслоты, бенза(а)пірэн. Забруджвальнікі расейваюцца на значную тэрыторыю – да 60 км ад месца забруджвання, што выклікае забруджванне глебаў і водных крыніц, дэградацыю лясных экасістэм.

Каляровая металургія – таксама адзін з лідэраў забруджвання навакольнага асяроддзя. Шкодныя выкіды прадпрыемстваў сферы – моцныя біялагічныя яды, бо яны ўтрымліваюць злучэнні свінца, ртуці, марганца і іншых высокатаксічных элементаў. Трапленне іх у прыроднае асяроддзе стварае пагрозу ўсяму жывому.

Вугальная прамысловасць

Прадпрыемствы вугальнай прамысловасці выклікаюць забруджванне атмасферы, паверхневай і падземнай вады, зямлі. Асаблівая праблема – канчатковая змена ландшафтаў і выдаленне з сельскагаспадарчага абарота зямляў, якія разбураюцца з-за горных работ, калечацца адваламі і тэрыконамі.

Хімічная прамысловасць

Для гэтай галіны характэрныя вялікія аб'ёмы і высокая таксічнасць выкідаў шкодных рэчываў у паветра. Пералік забруджвальнікаў вялікі. Гэта аміяк, серавадарод, талуол, ацэтон, солі ртуці, бензол, фенол, а таксама пыл ад вытворчасці бялкова-вітамінных прэпаратаў. Больш добрая сітуацыя складаеца ў гэтай галіне са скідам сцёкавай вады. Высокі працэнт вытворчых патрэбаў забяспечваецца за кошт паўторнага водазварота. Але асаблівую небяспеку ўяўляюць вялікія аб'ёмы высокатаксічных адыходаў, якія будуць пахаваныя на адмыслова абсталяваных палігонах.

Машынабудаўніцтва

Асаблівую небяспеку прадпрыемствы машынабудавання ўяўляюць для водных аб'ектаў, бо ў іх вытворчых цыклах нярэдка ўтвараюцца высокатаксічныя вадкія злучэнні. Цвёрдыя адыходы – шлак, акаліна і попел ідуць на пахаванне на адмысловых палігонах.

Цэлюлозна-папяровая і дрэваапрацоўчая прамысловасць

Прадпрыемствы цэлюлозна-папяровая і дрэваапрацоўчай прамысловасці – самыя вадаёмныя. На іх прыходзіцца высокі працэнт ад агульнага аб'ёма прамысловых сцёкаў прадпрыемстваў. Сцёкі маюць высокую ступень забруджвання рэшткамі драўніны і кары, бо пры выкарыстанні цяперашніх тэхналогій каля 50% сыравіны трапляе ў адыходы. У вадаёме гэтыя адыходы пачынаюць гнісці, забіраючы з вады кісларод і ўтвараючы таніны, фенолы і іншыя таксічныя рэчывы. Шламы водаачышчальных збудаванняў утрымліваюць таксічныя шламалігнін і вадкія сульфідныя шчолачы.

Прамысловасць будаўнічых матэрыялаў

Гэтая галіна вырабляе значную колькасць забруджвальнікаў. Вялікія аб'ёмы шкодных выкідаў трапляюць у атмасферу і ўтрымліваюць цэментавы і асбестовы пыл. У паветра трапляюць такія шкодныя рэчывы як бенза(а)пірэн, сярністы газ, серавадарод, растваральнікі. Забруджванне паветранага басейна ў раёне цэментных заводаў прыводзіць да моцнага прыгнёту расліннасці на адлегласці да 1 000 м ад гэтых аб'ектаў. Выкіды прадпрыемстваў асядаюць на паверхню глебы, безнадзейна псуюць яе. Сцёкавая вада забруджана нафтапрадуктамі і ўзважанымі рэчывамі.

Аграпрамысловы сектар

Усе віды сельскагаспадарчай вытворчасці цесна звязаны з навакольным асяроддзем і наносяць ёй сур'ёзную, а часам і незваротную шкоду. Адбываецца дэградацыя зямельных і водных рэсурсаў, скарачаецца біяразнастайнасць. У свеце ўсё большая колькасць экспертаў абгрунтоўваюць немэтазгоднасць празмернай хімізацыі сельскай гаспадаркі, з улікам таго, што каля 1/3 усяго забруджвання прыроднага асяроддзя адбываецца з гэтай крыніцы. Небяспечныя забруджвальнікі трапляюць у водныя аб'екты пры парушэнні захоўвання і выкарыстання ядахімікатаў і пестыцыдаў, мінеральных угнаенняў, пры выкідах гноевых і паметных сцёкаў жывёлагадоўчых комплексаў і птушкафабрык. Пры гэтым церпяць як паверхневыя, так і падземныя воды (у тым ліку крыніцы пітной вады). Сцёкавая вада перапрацоўваючых прадпрыемстваў аграпрамысловага комплекса таксама прычыняе значную шкоду водным рэсурсам. Велізарная шкода прычыняецца зямельным рэсурсам праз збыдненне ўрадлівага пласта, засалення глебаў у раёнах арашаймага земляробства, дэградацыі глебаў у выніку забруджвання пестыцыдамі.

Жыллёва-камунальны сектар

Прадпрыемствы жыллёва-камунальнай гаспадаркі з'яўляюцца актыўнымі забруджвальнікамі водных крыніц. Для галіны характэрна тое, што вельмі вялікі працэнт ад агульнага аб'ёма сцёкавай вады скідваецца ў паверхневыя вадаёмы і вадацёкі недастаткова вычышчанымі. Адбываецца гэта па прычыне адсутнасці неабходных магутнасцяў на ачышчальных станцыях. Складанасць апрацоўкі камунальных сцёкавых вод звязана і з тым, што сістэмы камунальнай каналізацыі ў многіх гарадах прымаюць не толькі бытавыя, але і прамысловыя сцёкі. Гэта моцна зніжае эфектыўнасць ачысткі і тых, і другіх сцёкаў, стварае праблемы наступнай перапрацоўкі рэшткаў ачысткі, бо яны ўтрымліваюць забруджвальнікі высокіх класаў небяспекі (у прыватнасці, злучэнні цяжкіх металаў).

Узровень забруджвання паветранага басейна прадпрыемствамі жыллёва-камунальнай гаспадаркі параўнальна невялікі. Асноўнымі забруджвальнікамі тут выступаюць камунальныя кацельныя, якія недастаткова абсталяваныя сістэмамі газаачысткі.

Дарожна-транспартны комплекс

Дарожна-транспартны комплекс уключае ў сябе аўтамабільны, водны, паветраны і чыгуначны транспарт, а таксама дарожную гаспадарку. Ён мае значнае ўздзеянне на навакольнае асяроддзе, асабліва на паветра і глебу. Асноўны пастайшчык забруджваючых рэчываў – аўтамабільны транспарт. Асноўныя забруджвальнікі атмасферы, якія выкідаюцца транспартам, – гэта вуглякіслы, чадны і сярністы газы, аксіды азоту, вуглевадароды, злучэнні свінца і кадмія, сажа.

Значныя плошчы земляў забіраюцца пад будаўніцтва аўтамабільных дарог, аэрадромаў, партоў і г.д. Адмоўна ўздзейнічаюць на прыродныя экасістэмы газа- і трубаправоды, якія адносяцца да транспартнага комплекса.